

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iosephi Mariae Svaresii, Episcopi Vasionensis, Praenestes
Antiqvae Libri Dvo**

Suarès, Joseph Marie

Romae, 1655

De vinis, & latifundijs. 10

urn:nbn:de:hbz:466:1-11894

De Aquis, & Veresi Fluvio.

CAPVT IX.

Si quis autem ager, Prænestinus profecto irriguus est. Nam & Urbem ipsam plurimis cuniculis occultis perforatam fuisse vsque ad planitiem & campos e Strabone retuli superius; & aquæductum caussa cuniculos miro opere fabricatos in diuersas agrorum partes fuisse. vnde & C. Marium adolescentem Præneste obsessum per illos erumpere conatū foramine e terra emeruisse Velleius scribit. Strabo cum Prænestinum agrum descripsisset, subiungit eum Veresi fluuio irrigari. *ἢν δὲ ἡγ' ἴης χόρας ὀνέρεως ποταμῶς.* Hinc ad Verrestim fluuium locat Prænesten Merula, quem Verrestū vocat Leander. Veresim amnem a Gallicano oppido in Anienem defluere putat Cluuerius; & ostendisse se ait, pugnatum a Latinis cum Romanis haud procul radicibus Vesuij montis, qua via ad Veresim ferebat, & victos Latinos cum Decius se deuouisset T. Liuius narrat. sed Cluuerium aut memoria lapsum, aut promissi oblitum puto. Aquas Prænestinas memorat Blondus Flauius. sed variarum formarum, sic aquæductus appellant, & fontium indicem contexuit vir peramicus, & recentiora nomina apposuit.

Lib. 2. hist.

Lib. 5. Geogr.

L. 4. p. 2. Cosmog.
Descrip. Latij.L. 3. Ital. Ant. &
L. 2. c. 10.

Lib. 6.

Decad. 3.

De Vinis, & Latifundijs.

CAPVT X.

L. de Vin.

L. 9. epigr. 73.

PRÆNESTINA Vina celebrat Andreas Baccius, Latifundia Martialis, in sutorem canens.

*Prænestina tenes decepti regna patroni,
In quibus indignor si tibi cella fuit.*

Exco-

Excolebantur quippe vastissima, vt idem innuit, de
hortis Iulij Martialis agens; quorum tamen pauca L. 4. Epigr. 51.
iugera illis præfert:

*Vos nunc omnia parua qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate.*

Sed age nomina quoque fundorum agri Prænestini,
quæ ex vetustatis naufragio supersunt, colligamus.
In Vita S. Syluestri Papæ, quam ex Pontificali Da-
masi profert Binius Tom. I. Concil. sic legimus: *Con-*
stituit B. Syluester I. Papa in Vrbe Roma titulum suum
in regione tertia iuxta Thermas Domitianas, quæ cogno-
minantur Traiane, titulum videlicet Syluestri, vbi do-
navit Constantinus Augustus fundum Ceianum in ter-
ritorio Prænestino, præstantem solidos quinquaginta;
Fundum Termulas (seu Thermulas) in territorio Præ-
nestino præstantem solidos triginta quinque, possessionem
Cylonis (forte Cilonis Præfecti Urbis, ad quem exstat,
epistola Seueri) in Territorio Prænestino, præstantem
solidos quinquaginta quinque, &c. Hæc inquam Binius
ex Pontificali, quæ in Moguntina editione Anastasij
frustra quæras. Sixtus III. fecit, seu refecit Basilicam
Sanctæ Mariæ, quæ ab antiquis Liberij cognomina-
batur, iuxta macellum Liuiæ, vbi & obtulit inter
alia possessionem *Marmoratam in territorio Prænestino,*
præstantem solidos centum quinquaginta duos. Factum
hoc ad annum CHRISTI ccccxxxii. Sic Ecclesia Ro-
mana primitias donorum e Prænestino agro excer-
psit, & delibauit fructus primæuæ pietatis. In Præne-
stinorum finibus iacebat Cæsariana possessio, Symma-
cho teste. possessionem Celeris in territorio Afilia-
no, quod sub dicecesi Prænestina regitur, Sixtus III.
attribuerat Basilicæ Liberianæ. Gauiniana, seu Gabi-
niana prædia recensent Iurisconsulti, quæ Zagarolæ

ff de offic. P. V.
de Cilonis domo
Notit. Urb. &
Panciol.

Anast. Bibl. in
in Sixto III.

Lib. 10. epist. 4.
ad D. Theodos.

A. August. de
prop. nom.
Pandect.

Inscript. p. 169.

fuisse nonnunquam sum opinatus, vbi Venus Gabinia colebatur, vti liquet ex Inscriptione, quam e Grutero profero.

VENERI . GABINIÆ . ET . ALBANÆ . SANCTÆ
PRO . SALVTE . L . GENII . PRIMIGENII . ET
SECVNDINO . FILIO . L . IVNIVS . FELIX . PATR.
CVPEDINIS . II . AER . P . S . POS .

In Tabula Italiæ
Ital. Antiq. p. 947.
900.954.966.

Ital. Illustr.

Sed Zagarolam Gruterus ipse atque Ligorius Gabios fuisse censent; Cluverius Labicum, immemor a se Gallicanum assertum Labicum: & mox conuenire nulum æque locum Pedi descriptioni atque Gallicanum pronuntiatum. ego Gabiniana illa prædia esse putarim oppidum, quod Gabinianum, seu Cauignano hodieque appellatur: cuiusque Domini erant Comites, & haud procul Signio situm est. In montibus Prænestinis sitam villam Horatij, vbi S. Ioannis in campo Horatij nunc appellatur, refert Blondus. Fundum quoque Cæsarianum in via Penestrina miliario xxx. recenset Notitia fundorum iuris tituli Sanctorum Ioannis & Pauli marmoribus insculpta, cum diplomate Gregorij Secundi, vt videtur, cui ad latus Constântini Serui Seruorum nomen incisum. Fundum Luco in territorio Prænestino cõmemorat Leo Papa VII. anno Pont. II. Indictione x. Fundum ΩΑΕΡΑΝΟΝ, pro ΩΑΕΒΑΝΟΝ, Notitia *ωγασειων*, seu villarum & fundorum spectantium ad Monasterium S. Erasmi Romæ; quæ incisa marmori effossa nuper fuit in Vaticano. eandem infertam legi Regeſto veteri Sublacensi. Sed Oleranum illud Olebanum esse Ioannis X. & Paschalis II. literæ conuincunt; quod hodie Prænestina etiam in diocesi situm est. Eadem notitia Fundum ΑΟΝΤΙΑΝΟΝ ΜΙΚΡΟΝ, & ΜΕΦΑ adnumerat: quorum alterum ego Lunianum arbitror Prænestinæ dioceseos vicum. Fundum

dum qui appellatur Semessanum in integro positum in territorio Prænestino Ioannes Pontifex X. recenset, vt & Fundum Donabelli anno Pontificatus III. CHRISTI CMXXV. Fundos Semisanum, & Donabelli in territorijs Tiburtino, & Prænestino locat Otto II. Imperator, anno V. Imperij. Atque his e fundis, villis, & possessionibus succreuerunt, & ex oppidorum octo, quæ Prænestinis olim suberant, ruinis exsurrexere oppida & vici, qui nunc in diœcesi Prænestina numerantur: nempe Cauarum, Genistani, Paliani, Surronis, Roiatis, Afilarum, Pontij, Olibani, Ciuitellæ, Pisciani, Sancti Viti, Capranicæ, Arcis Cauarum, Lugnani, Zagaroli, Gallicani.

De Floribus, Fructibus, & Nuculis.

CAPVT XI.

NON QUÆ deerant horti: cum florum, atque Rosarum præcipue, quæ flores inter principatum obtinere videntur, feracissimum esset Prænestinum solum. Plinius genera, ait, *Rosarum* nostri fecere celeberrima, Prænestinam, & Campanam: addidere alij Milesiam. Erant vero adeo fragrantés, vt ex illis conficerentur vnguenta optima. superscriptus enim auctor ita de vnguentis scribit: *Irinum Corinthis* dici maxime placuit, postea Cyzici: simili modo Rhodium Phaseli, quam gloriam abstulere Neapolis, Capua, Præneste. In satiuarum Rosarum numero quartam speciem Gallia profert, quæ Rosæ Franchæ: Plinius Trachiniam, aut Prænestinam dixit, teste Dodonæo. Martialis in epig. IX, L. IX. in corollam roseam canit:

Seu Prænestino te villica legit in horto.

Protulit & fructus celebres Prænestinum solum, præ-

C 3 fertim

Lib. 20. c. 4.

Lib. 13. c. 27.

Hist. stirp. l. 8.
Pempt. 1.